

Het thuisgevoel van jongeren uit gescheiden gezinnen: Een tussenrapportage uit de studie: *Waar hoor ik thuis?*

Er zijn in Nederland veel kinderen die de scheiding of het uit elkaar gaan van hun ouders meemaken: wel 86.000 kinderen per jaar. Vaak veranderen er dan veel dingen in het gezinsleven en het dagelijks leven, zoals de woonsituatie, het contact met ouders en dagelijkse routines.

In deze studie onderzoeken we wat voor gevolgen een scheiding heeft voor het gevoel van sociale verbondenheid van jongeren met hun omgeving, ofwel hun *thuisgevoel*; het gevoel erbij te horen.

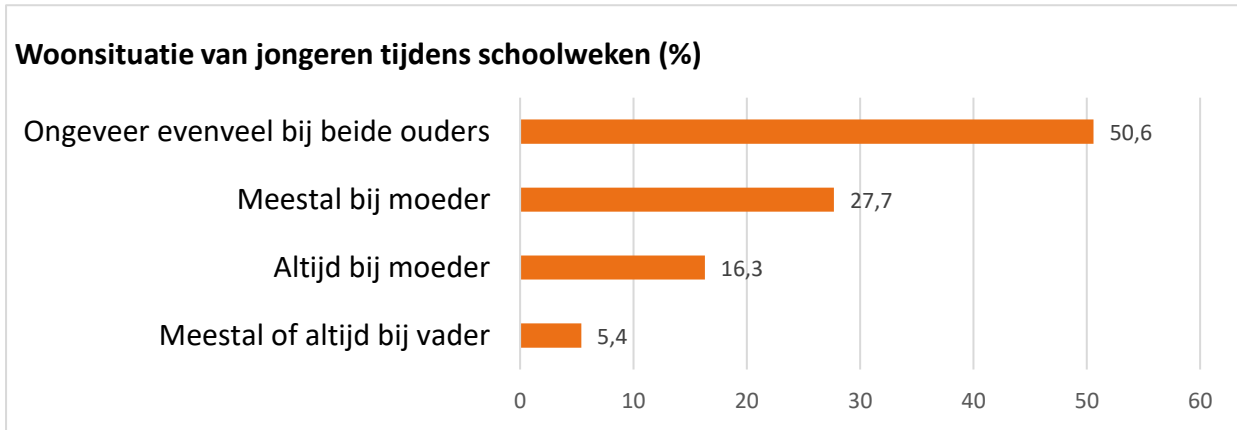
Uit eerdere wetenschappelijke studies weten we namelijk dat dit gevoel – of dat nu binnen het gezin, de vriendengroep, school of buurt is – een beschermende factor is in de ontwikkeling van jeugdigen.

Ongeveer 150 gescheiden gezinnen, verspreid over heel Nederland, hebben in 2019-2020 online vragenlijsten ingevuld tijdens de eerste van in totaal drie meetrondes. In deze tussenrapportage delen we een aantal voorlopige bevindingen.

De onderzoeksgroep

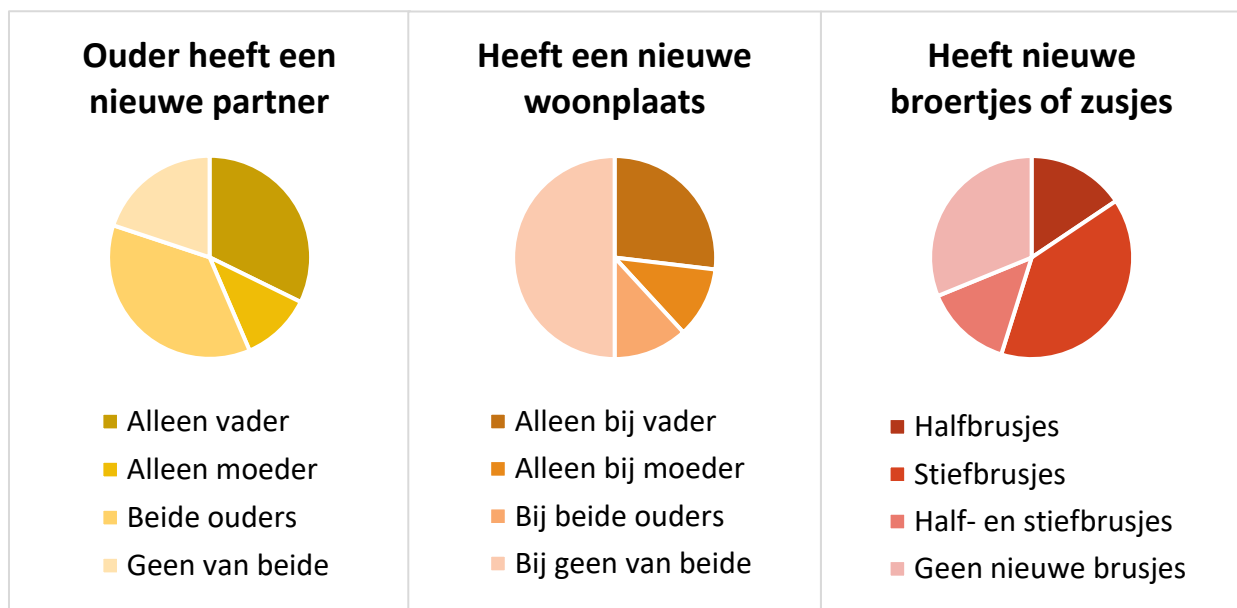
- In totaal deden **188 jongeren** tussen de 11 en 19 jaar (waarvan 61% meisjes) samen met **178 ouders** (waarvan 75% moeders) uit **145 gezinnen** mee aan deze eerste meetronde.
- De meerderheid van de gezinnen, ruim 90%, geeft aan Nederlands te zijn.
- Bij ongeveer driekwart van de gezinnen was er sprake van een formele scheiding, wat betekent dat de ouders voorheen getrouwd waren. Bij een kwart was er sprake van een informele scheiding en hadden de ouders voorheen een samenwoningrelatie.
- Gemiddeld waren jongeren 7.5 jaar oud toen ouders uit elkaar gingen, maar in de onderzoeksgroep varieerde deze leeftijd tussen 0 en 17 jaar.

De helft van de jongeren geeft aan ongeveer evenveel, namelijk tussen de 33% en 66% van de tijd, bij beide ouders te wonen. Andere jongeren verblijven voornamelijk of hoofdzakelijk bij één ouder:

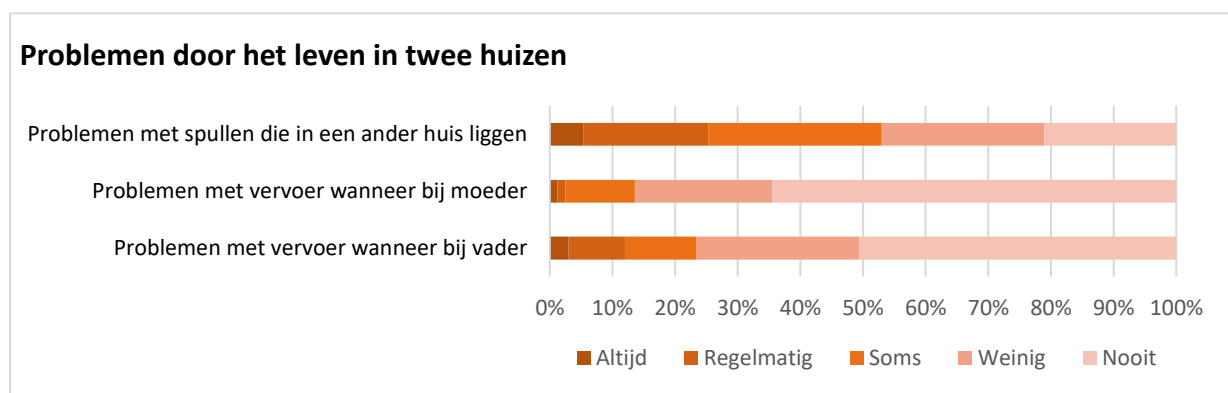
Veranderingen na scheiding

Hoewel de scheiding voor sommigen al wat langer geleden is, vroegen we aan jongeren welke veranderingen er daardoor in hun leven hebben plaatsgevonden. Het is heel normaal dat er na een scheiding allerlei dingen veranderen in het dagelijks leven. Hoe dat ervaren wordt kan per persoon en per situatie verschillen. Wel blijkt uit eerder onderzoek dat grote veranderingen, met name wanneer er veel tegelijk plaatsvinden, heel wat kunnen vragen van het aanpassingsvermogen van jongeren. Deze veranderingen kwamen het vaakst voor:

Andere veelvoorkomende veranderingen zijn dat moeders (38%) of vaders (17%) minder geld te besteden hebben, jongeren geen eigen kamer (meer) hebben bij vader (27%) of moeder (12%), van school zijn gewisseld (9%), gestopt zijn met een hobby (9%), of contact zijn verloren met een deel van hun familie (12%), vrienden (10%) of huisdieren (8%).

Daarnaast zijn er nog specifieke situaties waar jongeren die opgroeien in twee huizen mee te maken kunnen krijgen. Zo heeft zeker de helft van de jongeren soms of regelmatig last van spullen die in een ander huis liggen en ervaart zo'n 15% wel eens problemen met vervoer naar hobby's, vrienden of feestjes:

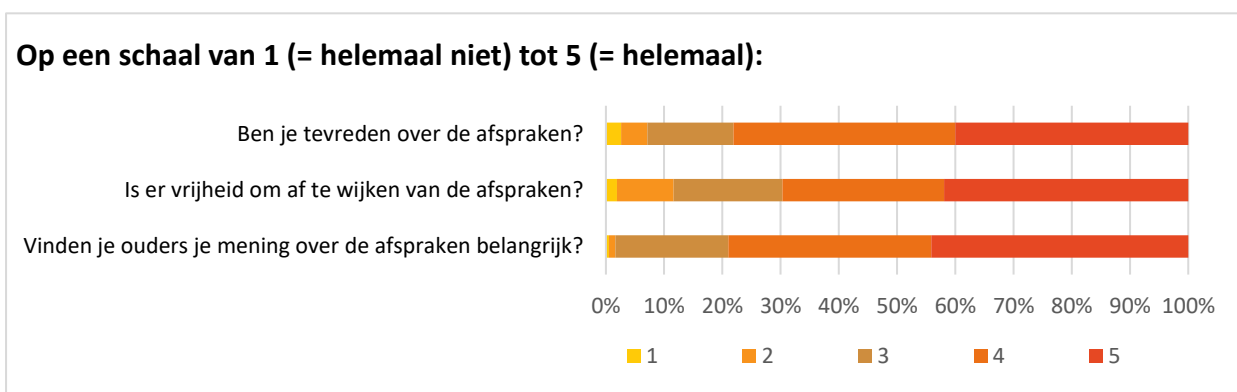

Afspraken over omgang

Een van de grootste veranderingen na een scheiding is de hoeveelheid contact tussen ouders en kinderen. In de meeste gezinnen uit onze onderzoeksgroep zijn daar afspraken over gemaakt, zoals een co-ouderschapsregeling waarin ouders de zorg ongeveer gelijk verdelen (50%) of een andere omgangsregeling (40%). Sinds 2009 zijn ouders ook wettelijk verplicht om na een (formele of informele) scheiding dit soort afspraken vast te leggen in een ouderschapsplan en daarbij aan te geven hoe kinderen betrokken zijn bij het maken van afspraken. Veel kinderen en jongeren vinden het namelijk belangrijk dat zij ook hun mening en wensen mogen uiten, zodat zij zich gehoord en serieus genomen voelen. In ons onderzoek hebben jongeren (52%) vaker dan ouders (41%) het gevoel meegepraat te hebben over de afspraken na scheiding.

Met betrekking tot de inhoud van de afspraken is 93% redelijk tot zeer tevreden, ervaart 88% ruimte om af te wijken van de gemaakte afspraken, en heeft 98% het gevoel dat ouders hun mening over de omgangsafspraken belangrijk vindt. Of ouders nu een co-ouderschapsreling of omgangsregeling hebben lijkt verder niet bepalend te zijn voor het functioneren van jongeren. Wel zien we dat jongeren een hoger welbevinden hebben wanneer ze meer tevreden zijn over de afspraken, er vrijheid is om af te wijken en zij het gevoel hebben dat ouders hun mening over de afspraken belangrijk vinden.

Het thuisgevoel van jongeren na scheiding

Zoals verwacht hangt de mate waarin jongeren zich thuis voelen binnen verschillende sociale omgevingen – het gezin, de vriendengroep, school en buurt – samen met verschillende aspecten van het functioneren. Zo rapporteren jongeren met een sterker thuisgevoel bijvoorbeeld ook een hoger algemeen welbevinden en een sterker zelfbeeld en ervaren ze minder symptomen van probleemgedrag. Het lijkt er dus op dat het versterken van het thuisgevoel positieve effecten zou kunnen hebben op het functioneren van jongeren uit gescheiden gezinnen. In de toekomst willen we daarom onderzoek hoe het thuisgevoel van jongeren in verschillende sociale omgevingen versterkt kan worden.

Omdat het onderzoek nog loopt, hebben we nog lang niet alles kunnen onderzoeken. In de toekomst zal er dus meer informatie komen, ook in de vorm van nieuwe factsheets, publicaties en symposia. Op onze website www.uu.nl/thema-waarhoorikthuis houden we je graag op de hoogte van onze bevindingen. Heb je vragen? Dan kun je mailen naar waarhoorikthuis@uu.nl.